

Blauwe vinkjes en toch geen reactie, kan dat zomaar?

Huibrecht Boluijt, januari 2019

Waarom hebben sommige mensen last van stress, irritatie of somberte als na het versturen van een digitaal bericht het antwoord lang (wat is eigenlijk lang?) op zich laat wachten? Vooral wanneer zichtbaar is geworden dat het bericht al wel door de ontvanger is gelezen.

Twee typen mens

Op de eerste plaats is het belangrijk om in deze discussie twee menstypen te onderscheiden. Zo is er de formalist, die als het gaat om communiceren vooral op de inhoud is gericht. Daarnaast is er de verbinder die naast de inhoud vooral ook op de betrekking, de relatie met de ander is gericht.

Dat wat bepaalt of je tot het ene dan wel het andere menstype behoort heeft te maken met:

- de psychologische constitutie: de aanleg, het karakter
- de psychologische ervaring: opvoeding en het (niet) hebben ervaren van hechte relaties
- leeftijd

De aanleg, de ervaring in het hebben van relaties en ook de leeftijd bepalen o.a. ook of je introvert of extravert bent. En ook of je gevoelig bent voor de mening en waardering van de ander. Die gevoeligheid zie je met name bij jongeren en bij mensen die onzeker zijn of bij mensen met sociale angstproblematiek. Maar ook als je in de jaren van je identiteitsontwikkeling door ouders of o.a. leeftijdsgenoten geen onvoorwaardelijke erkenning en waardering hebt ervaren maar afwijzing en de hechting met anderen niet goed is gegaan ook dan kan angst voor afwijzing leidend zijn in de manier waarop men zich in de communicatie met de ander verhoudt. Enerzijds kunnen deze factoren leiden tot het een overmatig verlangen om in contact te zijn met de ander. Een snelle reactie op je bericht geeft je dan het gevoel dat je ertoe doet. Anderzijds kan het ook zo zijn dat je je juist afsluit voor de emotionele verbinding met de ander en dat je jezelf in de communicatie vooral richt op de inhoud om vooral niet het risico te lopen afgewezen te worden. Vaak zijn dit de onbewuste drijfveren van gedrag.

Evolutionair psychologen beweren bovendien dat de behoefte tot je snel gezien weten stamt uit de tijd van jagers en verzamelaars, een tijd waarin we de groep nodig hadden om te kunnen overleven. Zonder de groep bestond geen bescherming en wachtte een wisse dood.

Boze stemmen beweren dat door de ontwerpers van Whatsapp ook bewust is aangegrepen op dit oergevoel door de vinkjes blauw te laten worden. Zodat het Whatsapp-verkeer zich zou intensiveren, met voor de ontwikkelaars en aanverwante commerciële bedrijven alle positieve gevolgen van dien.

Zappen en Wappen

Wellicht heeft de behoefte om snel antwoord te willen hebben ook van doen met onze snelle samenleving; de *zapp-en-ik-krijg-samenleving* van instant gratification. We zappen of googlen ons in luttele seconden naar bevrediging (soms ook fysiek) en we internaliseren die werkelijkheid zodanig dat we deze ook (onbewust) van toepassing willen laten zijn op het menselijk interacteren wat natuurlijk iets heel anders is dan communiceren met een machine (zappen of googlen).

De onbeperkte mogelijkheden van Whatsapp verwarren we bovendien mogelijk ook met realtime contact. De ouderwetse sms met korte teksten en zonder emojis en blauwe vinkjes waarborgden nog een zeker afstand. Nu delen we in elke seconde alles: beeld, geluid, tekst. Daar waar vroeger de ouder onderaan de trap richting de slaapkamer van kindlief riep dat het avondeten gereed stond wordt nu even een Whatsapp-bericht gestuurd. Realiteiten vervloeien in elkaar.

Norm

Maar is het dan niet ok dat je snel (en wat is snel?) antwoord verwacht als je een bericht hebt gestuurd en nog meer als je ziet dat de ander het bericht reeds heeft gelezen?

In z'n algemeenheid zou je kunnen stellen dat de ontvanger van een bericht zich het recht toe-eigent om het bericht te openen. Met andere woorden, deze bevredigt de eigen nieuwsgierigheid en dat suggereert voor de verzender een intentie. Wanneer de ontvanger dan niet inziet dat de verzender een zelfde nieuwsgierigheid heeft naar het antwoord is er geen sprake van wederkerigheid. En dat is juist net wat de verbinder wil ervaren, wederkerigheid in relaties. Het onbeantwoord laten voelt dan als ongelijkwaardig. De ander neemt jouw investering maar geeft niet(s) terug.

Ook bepaalt de relatie met de ander de communicatie. Het gaat er dan om hoe intiem die is. De mate waarin je een directe reactie verwacht houdt meestal verband met de intensiteit van de relatie. Geen bericht terug van je belastingconsulent doet minder met de wens tot een snelle reactie dan wanneer je ziet dat een dierbare naaste niet of laat reageert. Dat kan pijn doen.

Als je ervaart dat een dierbare naaste naar je omziet en dus naast het geven of ontvangen van een boodschap ook in de relatie investeert door wederkerigheid te tonen in de mate waarin men afstemt dan is dat mooi en verstevigt het de relatie. Ook dit is hechting. Het gaat dan dus niet alleen om de inhoud maar juist ook om de bevestiging van de waarde van de relatie en de erkenning van de ander.

Dit kan echter ook weer doorslaan in angst wanneer men te snel denkt dat de ander niet meer in de relatie wil investeren zodra een reactie niet adequaat is of iets te lang uitblijft. Dit zegt dan ook weer veel over het identiteitsbesef van de teleurgestelde.

Bespreek

Belangrijk is het natuurlijk ook of zoiets vaker gebeurt of niet? En bij wie? Maak het daarom bespreekbaar. Vraag naar de redenen van het vraag-en antwoordgedrag van de ander. Uiteindelijk is er altijd ook de mogelijkheid om aan te geven wat je wenselijk vindt in het contact met de ander. Belangrijk is het dan ook om even terug te gaan naar het begin van dit artikel. Want wat is bij jouzelf de oorzaak en legitimatie van jouw norm en de oorzaak van je (soms misschien wel té) grote verlangen om snel antwoord te krijgen? Kijk dus niet alleen naar de norm van de ontvanger.

Mochten de persoonlijke normen en het gesprek geen uitkomst bieden dan is er altijd nog de algemene norm die stelt dat men binnen 48 uur een bericht mag terugverwachten.

Maar ook een duimpje omhoog met een korte tekst dat het bericht is ontvangen en dat zo spoedig mogelijk zal worden gereageerd is in intermenselijk verkeer een prima fatsoensnorm die eigenlijk iedereen kan onderschuiven. De intentie tot wederkerigheid wordt dan door de ander ervaren. En dan is het wachten vaak ook geen probleem meer. De relatie is immers bevestigd.